

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Helyben átvéve: 10 kor.
 Negyedévre: 4
 Helyben átvéve:
 Helyben átvéve: 20 kor.
 Negyedévre: 5
 Vidékre postán szállítva:
 Helyben átvéve: 24 kor.
 Negyedévre: 6

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Előfizetés minden nap a határ és
 honap utáni napok kivételével

Előfizetés és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 2.

A kiadóhivatalnak kártyák visszatérítését
 vagy megfizetését nem vállaljuk.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Helyben átvéve 5 fillér.

NAGYVÁRAD aug. 6.

Demokrácia.

X-ik Pius paraszt családból származik. Testvérei egyszerű emberek. Egyik postai alantós hivatalnok, egyik egy kisvendéglős felesége, egyik varró leány, másik anyjánál él, ki ma is egyszerű szegény asszony.

Ennyit irnak a pápa családjáról szavahihető nagy lapok s ebből itélek.

Sarto József bizalmas jó viszonyba állott a legfelsőbb körökkel, püspök, majd patriárka és bibornok volt, mindenkitől becsülve, szeretve. Értsük meg ezt! és családja ma is egyszerű szegény emberekből áll. Ezután is olyanok maradnak.

Miért? Hiszen minden lap írja, hogy annyira jótékony volt, hogy sokszor anyagi zavarba került a miatt. Nem tudta hát urrá tenni kis családját rengeteg befolyása és tisztességes jövedelméből, mit másoknál oly pazarul értékesített?

Miért?

Mert igazi Krisztus szíve szerinti férfi volt.

Szent a tisztaság és legboldogabb állapot, ha a hit meglegedést ad a kenyérhez. Tudta X. Pius, hogy ha befolyásával és pénzével egyszerű tiszta lelkű kis családját munka nélkül nagy módba, állásba juttatja, így gazdaggá teszi, de pénzzé, ranggá váltja fel a meglegedést, melyet többé pénzen meg nem vehetnének soha. E nélkül pedig mindig koldus és nyomorult az ember. Ezért

osztotta ki ő is minden pénzét, mert több a meglegedült öntudat, mint a gazdagság.

A ki ily morális magaslaton állott, az tökéletes férfiú az Ur előtt s ignis ardens, világító tűoszlop, az élet pusztájában vándorló választott nép előtt.

Ime a pápa!

* * *

Grafiban egy szegény postatiszt könnyes szemekkel szorongat egy levelet.

Értesíti benne bátyja, hogy pápa lett.

Körülrjongják az egyszerű embert hirsomjas riporterek, tekintélyes urak szorongatják kezeit, történészek talán már török a fejüket, hogy micsoda ősiségig vigyék vissza a családfát s a grafii postatiszt emléke visszanyulik a multba.

Valamikor régen — együtt voltak a testvérek. Ő és bátyja korán munkába álltak s ha egyéb dolog nem akadt, a hűséges igavonókat, atyjuk pár szamarát hajtották ki legelni a rétre.

Ezt a kis epizódot mondta el az a kis postatiszt pápává lett bátyjáról.

Aztán tovább gondol; egész a ragyogó pápai trónig száll képzelete a tövises legelőről s ott látja a bátyját, fején a hármaskoronával, körülte földre borult bibornokok egyházfejedelmek, ezernyi nép, egy egész világ minden hatalmása és népet és — könnyezni kezd, mert e képnél az jut eszébe, hogy testvérének e nagy hivattal járó gondok ártani fognak. Félti a testvért.

A patriárkai, immár üressé lett palotában pedig bezárkózik két testvére a pápának, nem fogadnak senkit, sirnak

mert immár nem fogják mindennap látni bátyjukat.

Ime a pápa családja. Mily bámulatosan naiv tiszta lelkek.

* * *

És az édes anyja!? Te szegény asszony! legképtelenebb álmodban gondoltál-e rá, hogy szived alatt egy pápát hordozol? Mikor szegényes pólyába csavartad s elaltatva, mint más szegény asszony leteved a földre, vagy egy teknőbe bölcső helyett, hitted-e, hogy biborba fog járni s mikor megsimogattad jó bizonyítványáért a kis komoly fejet, hitted-e hogy azon valaha a világ legdicsebb hármaskoronája fog ragyogni.

Áldott vagy te az asszonyok között, mert ilyen fiut neveltél, mi bámulattal állunk pápánk, a te fiad előtt s a biblia szavával mondjuk pápánknak: áldott a méh, mely téged hordozott s az emlékek, melyeket szoptál.

Szegény asszony érted-e, hogy egy világ hálás neked, egy világ szeretete ölel körül?

Ime az egyház demokráciája. Fel-emeli a porból a szegényt s porba hajtja előtte a hatalmasok fejét.

Mutassanak nekem még egy hasonló intézményt, még egy ily fenséges megbecsülését az ember méltóságának, mint a pápaság!

Tu es Petrus!

Te vagy ez egység! Millió sziveknek milliónyi izgalomban égő szenvedélye közt erős szent kapocs a pápaság, mely össze-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A velencei patriarkátus.

A mint híre kelt az új pápa megválasztásának, egyszerre világszerte híres lett *Del Sarto* József előbbi egyházmegyéje, a velencei patriarkátus.

A patriarkátus neve tulajdonképp grado-aquilejai és velencei patriarkátus s eredete a következő: 568-ban *Paulinus*, Aquileja püspöke a longobárdoktól való féltelmében Grado szigetére menekült, miután már előbb, 553-ban felmondta Rómának az engedelmességét. Ide tette át püspöki széket is s gót szokás szerint a patriárka címet viselte. Mikor 607-ben a pápához hű bibornokot választottak meg Aquileja-Grado püspöki székre, Róma meghagyta neki a patriárka címet, tekintettel a longobárdok által választott aquilejai ellenpüspökre, a ki szintén a patriárka címmel

élt. Mikor aztán a VIII. században az egyházszakadás megszűnt, úgy az aquilejai, mint a gradói püspök tovább is viselték a patriárkai címet, a nélkül, hogy a püspökinél magasabb hatóságuk lett volna. Mindazáltal idők folyamán egyes papáktól különféle tiszteleti előjogokat nyertek e patriárkák. Így 731-ben a gradói patriárka Isztria és Velence tartományok primátusát nyerte, míg VIII. Leó pápa az aquilejai patriárkának első helyet biztosított Olaszország püspökei közt. Mindebből azonban patriárkai jogok még nem származtak.

Mikor a velenceiek birtokaikat Dalmáciában kiterjesztették, 1155-ben IV. Hadrián pápa a gradói patriárka jogkörét kiterjesztette a zárai érsekre is azzal, hogy ő iktatta be a zárai érseket s később ő állíthatott fel új püspökségeket és nevezhetett ki püspököket Konstantinápolyba és a latin császárságba, a hol a velenceieknek számos templom volt birtokukban.

1451-ben V. Miklós pápa egyesítette egy-

mással a gradói és castelloi püspökségeket, a mely utóbbihoz Velence is tartozott. Egyidejűleg az egyesített püspökség székhelyét áttette Velenczébe s a gradói patriarkátus jogait is az új püspöki városok köztötte. Így maradt a velencei püspökség helyzete mai napig. Habár idők folyamán el is vesztették a velencei patriárkák minden joghatóságukat Dalmácia s az egykor Velenczéhez tartozott törökországi városok fölött, de a »Dalmátország primása« címében a hatóságnak emlékezete mai napig fennmaradt.

Az aquilejai patriarkátus 1757-ig állott fenn. Ez év jul. 5-én XIV. Benedek pápa az aquilejai patriarkátust megszüntette s helyette a görzi és az udinei püspökségeket állította fel. Ezzel tett eleget az osztrák és velencei kormány kívánságának, mely kormányok az aquilejai patriarkátus miatt többször összűtközésbe kerültek. Az aquilejai patriarkátus osztrák területrésze Görzhöz, az olasz részek Udinéhez csatoltattak.

Az idény előhaladása folytán az összes raktáron lévő nyári áruk meglepően leszállított áráért kaphatók

FÁBRY TESTVÉREK

fő-utczai nagy áruházában Nagyváradon

Keresztény üzlet!

Női, férfi- és gyermek nyári czipők, egész könnyű kalapok, nyári ingek, rövid alsó nadrágok, nyakkendők, mellények, derékövök. Keztyük, harisnyák, fürdő czikkek, torna-ingek stb. Női ruháknak cretonok, zephirek, batisztok s még sokféle nyári czikkek 9 minden elfogadható árban kiárúsítatnak.

Lelkiismeretes kiszolgálás.

tart, megragad, felemeli a földi porból, a garasért folyó ádáz tusából a meggyötört emberi lelket az idealizmus világába, az önzetlenség érzelméig, a felebaráti szeretet magaslatáig, az egyedül üdvözítő Isten szent hitéig.

Sursum corda! Fel a szivekkel!

Aldott, ki tisztán, tévedéstől menten őrzi az elanyagiasodó világ számára a megtisztító morált, a megváltó hitet.

Aldott az egyház szent demokráciája, mely meglátja a porban is az embert s felemeli Krisztus helytartójává, hogy a ki még tegnap kis mezitlábás gyermek volt, ma ur a világ felett, ő felette pedig csak az Isten mindenható akarata parancsol.

Ez a demokrácia, mely felemel, nem az mely leránt.

P-y.

Somló Bódog a malterben.

Emlékezet okáért adjuk az alábbi érdekes kis jegyzőkönyvi kivonatot:

»VII. munkatábla (értsd: jegyzőkönyv) a Magyarországi Symbolikus Nagypáholy Szövetségének 1903. évi június hó 8-án tartott rendes üléséről.

9. A Szövetség tanács elismeréssel vett tudomást arról, hogy a S. B. féle eset alkalmával több t. (-testvér) megtette kötelességét.

Mi volt hát a Somló-heczcz? Tudományos kérdés? Távol állt tőle! Egy kis malter-kavarítás a sütőben, ennyi az egész.

Egyébként most már hivatalosan is láttuk megerősítve, hogy Somló Bódog, a kir. katolikus jogakadémia tanára, szabadkőműves. Hogy ennek dacára hogyan cseppen a kir. kath. jogakadémia tanszékére? annak csak az ő gusztusa a megmondhatója.

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a mult, valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetési díjaikat mielőbb kiegyenlíteni sziveskedjenek.

A velencei patriárka előjogait legutóbb XI. Kelemen 1716. nov. 7-én kelt »In supremo« kezdetű bullájában szabályozta. Joga van e szerint a velencei tartomány területén a keresztet maga előtt vitetni, a népet megáldani, trónt és mennyezetet felállíttatni. Pápai nuntiusok jogkőre szerint a népnek ünnepeken 100 naptól egy évig terjedhető nem teljes búcsukat engedélyezhet bizonyos kápolna vagy templom látogatásával egybekötve, de csak minden öt évben egyszer. Első rang illeti a velencei tartomány összes főpapjai közt s jelenlétében a püspök csak olyan joghatóságot gyakorolhat, mely öt pápai nuncziusok jelenlétében is megilleti.

A krizántenumos leány.

Irtá: Szabó Ilona.

A korzóról elmaradt a krizántenumos leány. Az első este még jóformán fel se tűnt senkinek, különösen nem a hölgyeknek, kik udvarlóikkal rótták a hegyes köveket, csupán egyik-másik férfi jegyezte meg, odasugván a másinak: te, ma nem volt künn a krizántenumos leány! Avval ment kiki a maga vacsoráját elkölteni, s ha valamelyik tán némi elégtelenséget mégis érzett a szive táján, megvizsgálta magát azzal: holnap majd meglátom.

A nemzet ítélőszéke előtt.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, aug. 6.

Mindinkább ellaposodik a parlamenti bizottság tárgyalása s idestova erősen fog emlékeztetni egy kis kávétracsra.

Csupa azt mondjából áll ki az egész. Olay Lajos nagyhangú egyéni meggyőződései óta Pick, a szabó épp olyan egyéni meggyőződésekkel lépett a bizottság elé. Vésziról, a ki önérzetesen hirdette megvesztegetélen voltát, kiderült, hogy az ördög sem akarta megvesztegetni, úgy hogy most ugyan erősen hirdeti: de bizony meg akarták őt vesztegetni! Pap Zoltán, a vádló, védekezni kénytelen — s a kik országos skandalumot vártak, kaptak egy országos pletykát.

A vesztegetés tényálladéka ma már körülbelül világos. Egy közönséges sipibanda begratta Szápáry grófot egy képtelen tervbe. A lelkibeteg gróf beleegyezett, kezükre bizta a rengeteg pénzt, a sipisták igyekeztek az első kísérletnél kudarcot vallani s a pénzzel együtt megugrani. Ez a dolog magva. A vesztegetéshez fűződő többi »adat« részben hazugság, részben pedig nagyképűség, a mire példák Pick, a szabó s Olay, a képviselő. Még legérdekesebb volt Löwinger Sámuel vallomása; ez legalább pompás zsidóvicczekkel tarkította előadását. Ez az egy ember semmi esetre sem hazudott.

A vesztegetéshez semmi köze sincs néhány ténynek, a melyek most pattantak ki, de a melyeket érdemes lesz el nem feledni. Így az Egán-ellenes dühöngésnek zsidó felekezeti forrásait, Sándor Pál 5000 frtját, a melyet az Egyetértésnek adott, Eötvös Károly visszavont Dienes-barátságát. Alkalmilag érdemes lesz ezekre visszatérni.

Most az eddigi vallomások következményei a legérdekesebbek; annál inkább, mert e következmények közül egyáltalán nem látszik kizártnak a miniszterválság.

A király parancsa.

A tegnapi nap érdekessége volt, hogy a miniszterelnököt Ischlbe rendelte a király, a ki, úgy látszik, igen alaposan van informálva a magyarországi dolgokról. Biztos értesítésünk szerint a hosszú ülés óta naponta két értesítés ment Budapestről Ischlbe; az egyiket maga a miniszterelnök küldte egyenesen felsőbb utasításra; a másikat a kabinetirodának egy bizalmas embere, aki mindennap express adott postára egy igen terjedelmes tudósítást, mely nemcsak a parlamenti bizottság tárgyalási jegyzőkönyvének egy nyomtatott példányából, hanem az összes lapvéleményekből, szálló hírekéből és politikusok véleményeiből is állott. Az összes anyagokból egy rövid, mintegy egy ivre terjedő áttekintő vélemény is készült, melyet a kabinetiroda naponta 5 felsége elé terjesztett.

Levelezők arról is értesít bennünket, hogy legfelsőbb helyen az volt az elhatározás, hogy a helyzet tisztázásával gróf Khuen szándékaival ellentétben csak addig várnak, míg a gróf maga megjelent a bizottság előtt és azután nyomban dülőre viszik a dolgot.

A jelentés gróf Khuen kihallgatásáról még kedden este Ischlbe érkezett és ő felsége egyenes parancsára azonnal eléje terjesztették, illetőleg neki azonnal szószertint felolvasták. Szerdán reggel távirat ment Khuen grófnak, hogy haladéktalanul jöjjön Ischlbe. Khuen gróf tehát nem a maga jószántából ment el, mint ahogyan ezt a kormánypárti lapok terjesztik, hanem egyenes királyi parancsra. Már jeleztük, hogy a királyi parancs alighanem keresztelni fogja gróf Khuen terveit és ez be is következett, hamarabb, mintsem vártuk volna.

Az értesítés, melyet a miniszterelnök kapott, nem tartalmazott egy szót sem többet, mint a meghívást legfelső kihallgatásra, de nem kell hozzá tulságos nagy logika, hogy az ember kitalálhassa, mit is jelent ez a meghívás, mely a miniszterelnök kihallgatását nyomon követte.

A kabinet felfogását ebben a dologban

a tegnapi minisztertanács

mutatja legjobban. A tanácsban az összes minisz-

De bizony a bolyhos szirmu, óriás virágu krizántenum, mit estéről-estére ugy megcsodáltak, sem holnap, sem holnapután nem tűnt föl az utolsó divatot merészen követő elegáns hölgyek között, hiába keresték. Mert második este már mindenki észrevette hiányát, harmadik este keresték, türelmetlenül várták, azután meg csoportokba verődve találgatták az elmaradás okát. Jó ideig az emberek köszönés helyett avval álltak egymás elébe: mi van a krizántenumos leánynyal?

Gajdos Bálintné — egy mindentudó erősen molett nőcske, egyidőben riválisa a krizántenumos leánynak, mikor e körül a kis városka egyetlen snájdig főhadnagya (a többi nem ért egy fagarast) legyeskedett, — hogy a megfejtés, mint minden rejtélyek megfejtése ezuttal is az ő dicsősége legyen, homlokára bökve husos mutatoujjával, nagy fontoskodással mondta a körülötte állóknak:

— Tudjátok-e mit gondoltam? Es azt hiszem nagyon is ott járok az igazságnál. Fogadni merek — no kadet rajta! egy kiló Kugler áll? — ezt hamisan rákacsintva, egy hosszú képt, hirtelen szöke fiunak, ezidőtájt egyetlen udvarlójának mondotta — fogadni merek, hogy az a lány egy újabb meglepetést csinál. Holnap, holnapután vagy legközelebb egy estén megint más virággal fog pompázni. Meglátjátok. Mint mikor a piros szegfűt letette. Akkor is egy hónap mulva jött elő a krizántenummal. Hogy megkomolyodott a kaczagó,

piros arcza, persze, a bú virághoz ez jól illett így nagyon. No de találgathattuk is az okát! Most is úgy lesz. De már a halál virága jönne soron, fehér arczzal... — és villogtatta fehér fogait, mosolygott e szivtelen szavakhoz.

A piros szegfűről való beszéd nem mese. Volt idő, mikor a vidám piros arczhoz nagyon jól állott a kebelre tűzött lángszintű szegfűcsokor. Télen, nyáron ott viritott a lány forró szive fölött. Volt aki adja, volt aki viselje.

Ez akkor volt, mikor a sejtelmekben szunynyadó leánylélekben szirmai bontogatta a szerelem. S a napsugár, melyek éltet fakasztó erejétől kifeslett a bimbó, egy férfiszivből áradt reá. Egy férfi szivéből, ki az élet salakjaitól még tiszta volt, ki először szeretett s akkor még hitt az egyedülvaló, örökké tartó szerelemben. Es a leány keblén viruló szegfűcsokorból mindennap forró szavakkal kunyorált el egy szálát s boldog volt, ha a fehér ujjcsakk tűzték gomblyukába.

Sok szóbeszéd esett akkortájt erről a kisvároskában nők s férfiak között s mindannyian jó adag irigységgel és rosszindulattal duzzasztották a hőmpölygő szóáradatot. Kikapós asszonyok, szendeség s neveltség alól emanczipált lányok nem egyszer kinyújtották kezüket a nagy emberért. Gajdosné, különösen, megfogadta: kitépi egyszer gomblyukából azt a vörös szegfűt. De nem sikerült. A férfiak, a

terek vettek részt; még Wlassics Gyula is, aki szabadságon van, a tegnapi napra hazajött; éppen csak a minisztertanácsban vett részt és még este ismét elhagyta a fővárost. Rendes minisztertanács lett volna, de a rendes tárgyakra nem került a sor, mert a miniszterelnök mindjárt a tanácskozás elején bejelentette, hogy még az éjjeli gyorsvonattal Ischlbe megy. Szerinte azért hívták, hogy a helyzetről számoljon be és előterjesztéseket tegyen a további teendők iránt. A kabinet régi tagjai megmosolyogták ezt a felfogást; ők tudják már, hogy mit jelent a nem várt királyi meghívó. Éppen a pénzügyminiszter volt az, aki rögtön azt mondta: »Jó lesz elvinni a lemondó levelet.«

A miniszterelnök ezzel szemben azt vitatta, hogy a Ház feloszlását kell előkészíteni és a jelentésben a királyt megnyugtani az iránt, hogy a Házat ex-lexben is fel lehet oszlatni; csak házfeloszlás céljára kell az indemnitást kérni és ha akkor megtagadják, jogos és törvényes a feloszlás indemnitás nélkül is. Továbbá azt is fejtegette a miniszterelnök, hogy a választásokat a törvényhatóságok esetleges ellenzése dacára a *főispánok vagy kormánybiztosok segítségével nyélbe lehet ütni.*

A kérdés felett igen hosszú és heves vita fejlődött, de a disputáló felek egymást kapacitálni nem tudták és végül abban állapodtak meg, hogy mindkét felfogásnak eleget tesznek.

A lemondó levél aláírása

megtörtént. A miniszterelnök viszi magával, de viszi az előterjesztést is a Ház feloszlására és a további intézkedésekre vonatkozólag. A sorrendre vonatkozólag az a megállapodás, hogy a miniszterelnök első sorban beadja a kabinet lemondását. Ezt a minisztertanács becsületbeli kérdésnek tartja. Abban a véleményben vannak, hogy addig nem tehet semmiféle előterjesztést, míg a király ítéletét a vesztegetési ügyben nem ismerik. Miután pedig a királyhoz holmi kérdéseket intézni nem lehet, leggyorsabb a lemondó-levél benyújtása. Az elfogadás- vagy visszautasításban benne lesz a király válasza. A visszautasítás esetén előkerülnek a miniszterelnök tervei.

Mi azt hisszük, hogy a tervekre nem fog kerülni a sor; de ha mégis, akkor a király semmiesetre sem megy bele a törvénytelen feloszlásba és ismét csak előkerül a lemondó levél, melyet 5 Felsége egy-két órai késéssel mégis csak elfogad. Hiszük, hogy gróf Khuen nem pajzsos, de pajzsos fog hazakerülni. Ha nem úgy lenne, az Isten legyen irgalmas ez iránt a szegény ország iránt.

Az utód.

Szóba került az is, hogy a lemondás elfogadása esetén kit ajánljon a miniszterelnök utódnak. Hamar megegyeztek: gróf *Andrássy* Gyulát fogja ajánlani. Szegény gróf *Andrássy*-nak nincsen nagy szerencséje; már Széll is ajánlotta és nem lett miniszterelnök; most Khuen fogja ajánlani és valószínűleg most sem lesz. Holnap reggelre különben már tisztább lesz a helyzet; legalább annyiban, hogy tudni fogjuk, hogy gróf Khuen marad-e vagy megy.

Városi közügyek.

Nagyvárad város közigazgatási bizottságának ülése.

Szokatlan izgalmas volt tegnap Nagyvárad város közigazgatási bizottságának ülése. A dr. *Barabás* Béla képviselő július 12-én tartott beszámolója alkalmával előfordult zavargások szolgáltattak alkalmat a kellemetlen incidensre.

Bordé Ferenc főjegyző, mint polgármester-helyettes havi jelentésében a július 12-iki beszámolót *népgyűlésnek* említi. Ez ellen szólt felt *Szokoly* Tamás s a vita hevében éles kitélt használt a polgármester-helyettes ellen.

Egy csipetnyi tapintattal el lehetett volna ezt kerülni, mert szükségtelen volt a népgyűlés elnevezés használata, mert nem felel meg az igazságnak. A polgármesteri jelentés első kritériuma pedig az igazság. Hiszen maga a szabadelvűpárt is beszámolóinak vette a július 12-iki mozgalmat, amit igazol maga a Csarnokba összehívott tiltakozó gyűlésre kibocsátott

falragasz, mikor azt mondja, hogy *Barabás* Béla országgyűlési képviselő július 12-én délután 5 órakor tartja *beszámolóját.*

Azt hisszük, hogy a városházán a jövő heti közgyűlésig még felülkerekedik a józanabb felfogás és a polgárság békéje érdekében az igazsághoz hiven kiigazítják a havi jelentést. Ellenkező esetben előreláthatólag heves jelenetek színhelye lesz az augusztusi városi közgyűlés.

A közigazgatási bizottság tegnapi ülésének lefolyása a következő volt.

Beöthy László főispán elnökölt, jelen voltak: *Sipos* Orbán, *Bordé* Ferencz, *Pfuhl* Agoston, *Dús* László, *Miskolczy* Barna, *Varró* Domokos, dr. *Hoványi* Géza, dr. *Berkovits* Ferencz, *Szokoly* Tamás, *Lázár* Márton, *Altnöder* Béla jegyző.

Az ülés megnyitása után felolvastatott a polgármester-helyettes jelentése a közigazgatás július havi állapotáról. A jelentésből közöljük a következő érdekesebb adatokat:

A közegészségügyi állapot július hónapban úgy általánosságban, mint az előző havi állapothoz viszonyítva, jó volt. A heveny-fertőző betegségek is kevesebb számmal, szörványosan mutakoztak. *Vörheny* 10 esetben, 1 halálalossal; *hagymáz* 5 esetben, 1 halállal; a *roncsoló* toroklob 11 és a *kanyaró* 30 betegüléssel halálalossal fordult elő. A *Szent László* járványkórházban 18, a *Sztaroveszky*-alapítványi gyermekkórházban 37 beteg volt gyógykezelés alatt.

Született 77 fiu, 63 leány, összesen 140 gyermek. Elhalt 70 f. fi, 64 nő, összesen 134. A szaporodás 6, az idegenek levonásával 37 főnyi.

A halálalosság városrészek szerint: *Ujváros* 30, *Olasziban* 31, *Váralja-Velenczén* 24, a *kórházakban* 49. Ot éven aluli gyermek 47 halt el. Szegény beteg 390 gyógykezelést az orsz. betegápolási alap terhére.

A közbiztonsági állapot, leszámítva a július 12-iki népgyűlés alkalmával történteket, amelyek akkor a közbiztonságra rendkívül zavarólag hatottak, — jónak mondható, amennyiben nagyobb jelentőségű bűneset nem fordult elő. A jul. 12-én lezajlott sajnálatos események okainak, lefolyásának és következményeinek részletezésére ezen jelentésben azért nem tér ki a polgármester-helyettes, mivel amaz események és az azok körül fogatosított rendőri intézkedések jelenleg is folyamatban levő vizsgálat tárgyát képezik, amely vizsgálat eredménye elé semmiféle bírálat formájában nem vághat.

telhetetlen, sóvár férfiak meg a hűséges szép leányt kívánták meg, el akartak szakítani a szerető fiu tüzes szívével, hogy ők pompázzanak vele, a piros szegfűs, piros arcú, édes mosoly leánnyal s hogy a hervasztás kegyetlen munkája az ő boldogságuk legyen.

Mintha nem az volna sorsa a virágnak ugyis, hogy elhervadjon . . . s mintha elhervadva, elszáradva nem mindegy volna már neki: ki tépte, hervasztotta el . . . De ami a nőknek s *Gajdosné* nem sikerült, nem sikerült az a férfinek sem. Ilyenformán hát semmi sem sikerült. Erthető tehát az a nagy irigység, mely körülhálózta őket — óh, hogy az emberek a boldogságot irigylik meg leghamarabb! — de hiába igyekeztek szétrombolni boldogságukat, hiába beszéltek bármit is, ők meg se hallották. Ok boldogok voltak . . .

Egyszer aztán elmaradtak a korzóról a vörös szegfűsök végképpen. Ekkor még több beszéd esett, amiben megint sokkal nagyobb volt a rosszindulat, mint a valóság. De melyikjük törődött volna épp most a sok mendedmondával? Se a lány, se a fiu. Oh az ezredik csók után is újra összeborultak s olyan hévvel csókolták egymást, mint mikor a legelső lopott csókot váltották.

Búcsúztak . . .

A fiu festő volt és állami ösztöndíjjal tanulmányutra kellett mennie Itáliába. Minden percében százszor esküdtek egymásnak őrök hűséget, minden percében megszakadó szívvel

vettek végbúcsút egymástól, hogy a másik pillanatban újra átéljék a búcsúzás csókokkal édesített fájdalmát.

Ekkor fogadta meg a leány fájó könnyek, szédítő forró csókok között, hogy elszakadásukat egymástól meg fogja gyászolni . . . Es mikor a vasúthoz kísérte vőlegényét, egy szomorú, lankadt szirmu krizantenum pihent kebelén . . .

A fiu elérte, hálásan csókolta meg az illattalan virágot . . . Es ettől fogva a posta mindennap egy kicsiny skatulyát, benne egy hófehér, bolyhos szirmu, óriási krizantenum virágot hozott.

A postáskisasszony csak lökdöste félre a gyöngybetűkkel czimzett, gondosan zárt dobozkát. A pöszmet — ahogy mondta — minden nap lábatlankodik. Egyszer mégis kezébe vette, a kíváncsiság nem hagyta nyugton és kileste ártatlan titkát. Egy-két bók fejében aztán elárulta udvarának is, s így nem szivárgott, de rohamosan terjedt a szenzáció: Itáliából jön a virág!

Mire a leány fájó szívét némiképp megnyugtatta, a bánatot valamennyire megszokta, egy könnyekkel telesírt hosszú hónap telt el. Mikor az első esteli sétájára kijött, csak azt nézték: mi áll neki jobban: a piros szegfű, vagy a krizantenum virág? Hogy megsápadt a szép piros arca, bús lett vidám mosolya, úgy találák: ez is jól illik neki nagyon.

A fess főhadnagy, aki őszintén, de eltitkol-

tan még mindig, s tán még mindig jobban, szerette, meglátta a szép szemeken a sok sírás nyomát. Egy pillanatra összeszorult szíve s ez a hirtelen jött fájás csaknem könnyeket sajgolt szeméibe. Előbb csatlakozni akart a leányhoz, ki édes anyjával karöltve ment, de aztán megdöngölte a dolgot, illetlennek vélte a közeledést most, szemére huzta sapkáját és behúzódott egy sötét kapualjba. *Gajdosné* onnan ránczigálta elő néhányad magával s diadalmasan vitte abba a nagy csoportba, ahol olyan sok rosszat és igaztalant beszéltek a krizantenumos leányról. A főhadnagy becsületes ember volt, nem voltak rossz gondolatai és az ártatlan leányra szórt rágalmakat nagyon keményen találta visszautasítani.

Ebből másnap délelőtt párba jött. A főhadnagynak nem lett semmi baja, hanem a másikkal nehezen kötötték be sebéit. Ettől fogva a krizantenumos leány valóságos nevezetessége lett a kis városkának. Ha valami új ember került oda, avval fogadták: estére meglátja a korzón a krizantenumos leányt.

Az pedig szegény nem törődött semmivel. Se jó, se rosszal. Csak annak élt, ki messze Itáliában fejlesztette tehetségét és küldözgette hűségesen a virágszállakat.

(Vége köv.)

Lopás 48, sikkasztás 1, hatóság elleni erőszak 2, izgatás 1, emberölés 1, hamis pénz forgalomba hozatala 2, idegen vagyon rongálása 1, fajtalanság 1, életveszélyes fenyegetés 1, becsületsértés 1, felségsértés 1, csalás 2, könnyű testisértés 12, súlyos testisértés 6 és magánosok elleni erőszak 5 esetben.

A nyomozás 36 esetben eredményes, 49 esetben eredménytelen volt. Ezenkívül nyomozás teljesített a kir. ügyészség elrendelésére 36, más hatóságok megkeresésére 104 esetben. Letartóztatva volt 66 egyén; ezek közül az illetékes bírósághoz átkisérteztet 18, eltolonczoltatott 48. Kihágási feljelentés 135 esetben tételt. Julius hóban 1 öngyilkosság és 2 véletlen szerencsétlenség történt.

A közadók július havi bevételi eredménye — a még folyton tartó törvénykülvüli állapot folyamánként kedvezőtlen volt, amennyiben 9584 kor. 89 fillérrel kevesebb kincstári adó folyt be, mint a múlt év megfelelő időszakában. Befolyt:

kincstári adóban — —	14081 kor. 86 fill.
» kamatban — —	116 kor. 18 »
betegápolási pótdobban — —	328 kor. 61 »
» kamatban — —	1 kor. 33 »
hadmentességi díjakban — —	38 kor. 92 »
» kamatban — —	— kor. 88 »
házas adóban — —	12 kor. — »

mely összegek a kir. adóhivatalba szállítottak át.

Törvényhatósági utadobban 1493 korona 31 fillér, kamatban 13 kor. 90 fillér folyt be.

A rendőrkapitányi hivatal által július hó folyamán 21 iparjogositvány adatott ki s megszünt 4 ipartűzlet.

Szokoly felszólalása.

A jelentés kapcsán felszólalt Szokoly Tamás biz. tag. Nem veszi tudomásul a jelentést, mert annak adatai a valóságtól eltérnek. A helyettes polgármester nem a való tényről tette fel benne s a saját bűneit elhallgatja.

Elnöklő főispán figyelmezteti a szót, hogy az ilyen kifejezésektől tartózkodjék.

Szokoly Tamás: a polgármester-helyettes a július 12-iki beszámolóra azt meri mondani, hogy az négytűlés volt, holott a város képviselője tartotta beszámolóját, aki előtt minden tisztességes férfinak meg kell hajolni. A beszámolót felsőbb utasításra megzavarták s csak a nép józanságának köszönhető, hogy százával nem estek áldozatul. A beszámolót tervszerűen zavarták meg.

Elnöklő főispán ismételve figyelmezteti a szónokot ha tovább is így folytatja, kénytelen lesz rendreutasítani.

Szokoly Tamás: A polgármester-helyettesnek és főkapitánynak a jog, törvény, igazság idejében a rend megtartása a kötelessége, de felháborító, hogy ezuttal a beszámolóra 300—400 csöcselékkel és a szabadelvűpárt rendbontóit a rendőrség fedezete mellett a polgármester-helyettes vezette fel a térre.

Elnöklő főispán nem törheti, hogy oly tényeket valóknak állítsanak, amelyek nincsenek beigazolvva.

Szokoly Tamás az igazsághoz hiven a jelentésben a »négytűlés« beszámolóra igazságtételt ki. Konstatació van, hogy a rendbontást rendőrség és a polgármester-helyettes okozták, mert előzetesen be lett jelentve, hogy a Moskovits-gyár tüntetni készül; — továbbá a polgármester-helyettes erőszakolta a tisztviselőket a tiltakozó nyilatkozat aláírására.

Elnöklő főispán ismételve figyelmezteti a szónokot.

Szokoly Tamás: indítványozza, hogy a főkapitány és polgármester-helyettes ellen indítsák meg a fegyelmi vizsgálatot.

Elnöklő főispán nem tartja keresztülvihetőnek a kiigazítást, mert erről nem vezetnek egyzökönnyvet; az a polgármester-helyettes egy-

szertü bejelentése s abban nincsen értelme a kiigazításnak. — A fegyelmi indítványt pedig nem bocsátja szavazás alá, mert az indítványokat előzetesen kell beadni.

Szokoly Tamás újból kéri az igazság nevében a kiigazítást. Hiába nevet a polgármester-helyettes. *Neki már az ügyességével kellene lenni!*

Elnöklő főispán rendreutasítja a szónokot s megvonja tőle a szót. Sajnálja, hogy a kiigazítási töléseken nem szokásos a rendbüntetés, a széksértés megtorlása. A szónok kijelentésének komoly következménye lehet.

Szokoly: Hát csak legyen! Ezzel véget ért a kellemetlen incidens s a havi jelentést tudomásul vették.

Sipos Orbán kir. tanfelügyelő jelentést tett a legutóbbi községi iskolai tanítók választásának eredményéről. — Buday Alajos polgári iskolai tanító megválasztását a polgári fiúiskola igazgatója meglehetősen, mert nincs meg a képesítője.

A választást bosszabb vita után akként hagyták jóvá, hogy Buday Alajos egy év alatt köteles a képesítőt megszerezni, különben az állása megüresedtetnek fog tekintetni.

Több apróbb ügy elintézése után az ülés véget ért.

UJDONSAGOK.

Nagyvárad-Püspökfürdő-Féliczfürdő.

	Személyvonal							
Nagyvárad	7.33	9.50	—	—	4.44	—	—	8.58
Nagyvárad-Vásártér ind.	7.20	9.31	11.42	2.08	4.37	6.28	8.54	
V. Velenceze	7.34	9.47	11.58	2.24	4.53	6.44	9.10	
Rontó	8.02	10.14	—	2.93	5.09	7.11	9.29	
Püspökfürdő	8.07	10.19	—	2.44	5.14	7.14	9.30	
Féliczfürdő	8.24	10.37	—	2.58	5.31	7.18	9.54	

Féliczfürdő-Püspökfürdő-Nagyvárad.

	Személyvonal							
Féliczfürdő ind.	8.30	10.42	—	8.—	5.34	7.20	9.53	
Rontó	8.37	10.49	—	3.05	5.41	7.25	10.00	
Püsp. fürdő ind.	8.48	11.00	—	3.11	5.51	7.31	—	
V. Velenceze	9.04	11.16	12.00	3.27	6.08	7.47	10.13	
Nagyvárad-Vásártér érk.	9.22	11.34	12.16	3.45	6.24	8.05	10.30	
N.-várad áll. érk.	—	11.27	—	—	6.18	—	10.34	

Az indulási és érkezési adatok közép-európai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.59 percig terjedő idő fekete számokkal van jelölve.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi múzeum (Schlauchpark) nyitva minden vasárnap és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—6 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* Te Deum az új pápáért. Vinkler József választott püspök, káptalani helynöknek a pápaválasztás alkalmából kibocsátott körleveléből tegnapi számunkban első helyen közöltük azt a részt, mely a közönséget érdekli. Pótlólag közöljük, hogy a káptalani helynök ur elrendelte, hogy a katolikus egyház új fejéért, X. PIUS pápáért a nagyváradai egyházmegye összes templomaiban vasárnap, e hó 9-én tartassék meg a hálaadó szentmise. A székesegyházban is vasárnap délelőtt 9 órakor tartják meg nagy egyházi fénynyel a Te-Deumot. E szerint tehát a Nagyvárad tegnapi hire, mintha a Te Deumot az új pápáért tegnap tartották volna meg — téves.

* Godard szerencsétlensége. A millenniumi kiállításnak volt egy szenzációja, mint jól emlékszünk, a Godard-féle léghajó. A derék léghajós, akinek a deromautikában igen sok érdeme van, most nagy szerencsétlenségnek

az áldozata. Amszterdamból írják, hogy a léghajós nyílt utcán hirtelen megőrült. Megtámadta a sétálókat és fojtogatni kezdett egy nőt. A szerencsétlen embert beszállították egy szanatóriumba.

* Az adók befizetése. Nagyvárad város tanácsa — mint irtuk — elhatározta, hogy az ex-lex daczára is behajtja a községi adókat. Ezen intézkedés folytán már is tetemesebb az adóbefizetés. A rendelet kibocsátása előtt és az aztáni 5—5 nap a következő eredményt mutatja: befolyt városi adóban a rendelet előtt: 1999 kor. 47 fillér, a rendelet kiadása után 8556 kor. 22 fillér, vizdij a rendelet előtt 503 kor. 04 fillér, a rendelet után 3076 kor. 77 fillér, utadó a rendelet előtt 415 kor. 85 fillér, a rendelet után 1565 kor. 44 fillér. — Vagyis a rendelet kiadása előtt, 5 nap alatt városi adókban és díjakban befolyt 2918 kor. 36 fillér, a rendelet kiadása után öt napon pedig 13188 kor. 43 fillér.

* Egy kaland. Egy szép kis lipótvárosi asszonyka — egyike azoknak az asszonykáknak, akik itthon nyaralnak — egy napon érdekes apróhirdetést olvasott egy lapban.

— Előkelő uriember finom asszonykával óhajt megismerkedni, akit titkon, rajongással becézne s feledtetné vele a hűséget.

Ez a hirdetés megtetszett a menyecskének, gondolta, itt jó kis ártatlan tréfát lehet csinálni ebben az unalmas kánikulában, s rövid habozás után megírta kicsiny levelét, természetesen névtelenül s hajlandónak mondta magát a titkos jóbaráttal való szövetkezésre.

Egy hélig tartott a többszöri levélváltás, melyet a posta volt szives a restante osztályában közvetíteni. Amikor az utolsó levélben már nagyon sürgette a fiatal ember a találkozást, az asszonyka beleegyezett.

— Várjon meg délelőtt 11 órakor a Vigszínház előtt.

Az ismertető jelek, mint ilyen alkalmakkor szokás, virág volt.

Délelőtt a mondott időben meg is jelent mind a kettő, de mekkora volt kölcsönös meglepetésük, amikor egymásra ismertek... fölsimerték egymásban a sógorságot. A fiatal ember tudniillik az asszonyka férjének a testvéröccse volt!...

A Lipótvárosban pedig nem tudják, hogy egy házaspár, amelyet mindenki boldognak vélt, miért indított hirtelen válópört.

* Jutalomban részesített rendőrbiztos. Rendőrségünk egyik tevékeny tisztviselőjét Réz Bertalant Darányi Ignác földművelésügyi m. kir. miniszter az országos munkás- és cselédségélypénztár szervezése és föllendítése körül tett hasznos és eredményes szolgálataiért ötven korona jutalomban részesítette. A jutalmat Bordé Ferenc polgármester-helyettes adta át a jutalmazottnak.

* Gyilkos cigányok. Pótlatlan eset történt tegnapelőtt éjjel Magyar-Egres község határában. Hétfőn délután, mint tudósítónk írja, egy cigánylegény futott be a község házára, aki arra kért, Homba Ferenc bírót, hogy rejtsé el őt, mert a többi cigányok meg akarják ölni. Bozsura Miklósnak hívják a cigánylegényt, aki azt adta elő, hogy két évvel ezelőtt a csendőröknek bevallotta, hogy a Ráska Mihály és a familiája követtek el a libádi rablást. Most véletlenül találkozott ezzel a bandával s a banda tagjai fölsimerték őt és agyon akarják verni. Ráskák csakugyan be is mentek a faluba a menekülő után, de a bíró a cigányokat kihajtatta a faluból, a menekülő legénynek pedig a község házában a tolonczszobában adott helyet éjszakára. Másnap reggel azonban az elrejtett cigány már nem volt a község házában. Azt hitték, hogy maga szökött meg, de később már megtudták, hogy a szerencsétlen legényt a Ráska-familia éjnek idején meglepte, száját bekötözte, azután kivonszolta a határba, ahol itélkeztek fölötte. A szerencsétlen áldozaton kegyetlen bosszút állottak. Először is a szeméit szúrták ki, azután a nyelvét vágták el s a mikor pedig mind-

ezek után még élt, lábainál fogva felakasztották két egymás mellett lévő akáczfára s azután hosszában ketté hasították az áldozatot. Ebben az állapotban találták meg reggel Bozsura Miklóst, de a gyilkosainak már akkor hűlt helye volt; még az éjjel eltűntek a határból s azóta nyomuk veszett. A csendőrség amint az esetről értesült, azonnal megindította a nyomozást és értesítette a többi csendőrséget is, de a gyilkosok eddig nem kerültek meg.

Mága János † A nagyvárad-i g. kath. egyháznak nagy gyásza van; egy kiérdemült, közbecsülésben állott kiváló tagja: **Mága János** cz. kanonok, újvárosi g. kath. plébános tegnap reggel hosszas szenvedés után elhunyt az Urban. Egy félszázadnál hosszabb ideig szolgált az egyházat buzgó odaadással s hiveinek tanácsadó, vigasztaló, gondos pástora volt. Temetése holnap, szombaton délelőtt 10 órakor lesz az újvárosi gör. kath. székesegyházban. A rokonok által kiadott gyászjelentés a következő:

Alulírottak fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy a forrón szeretett és felejthetetlen apa, nagypapa, testvér és rokon nagyságos és főtisztelendő **Mága János** czimzetes kanonok, szentszéki ülnök és nagyvárad-újvárosi gör. kath. plébános folyó év aug. hó 6-án, reggel 4 órakor, hosszas s keresztényi türelemmel viselt betegsége, valamint a haldoklók szétségeinek többszörös ájtatos felvétele után életének 82-ik áldozásának 58-ik évében visszaadta szelid és jószágos lelkét irgalmas Teremtőjének. A megboldogult földi maradványai folyó hó 8-án, d. e. 10 órakor fognak a nagyvárad-újvárosi gör. kath. plébánia-templomban beszenteltetni és aztán a temetési szertartás végeztével az olasz-i családi sírkertben örök nyugalomra elhelyeztetni. Az engesztelő szent mise-áldozat ugyane hó 10-én, reggel 7 órakor fog az egék Urának bemutatni a nagyvárad-újvárosi plébánia templomban. Nagyvárad, 1903. évi aug. hó 6. Az örök világosság fényeskedjék neki! **Mága János** keresk. és ipark. titkár és neje **Nagy Róza**, **Mága József** csász. és kir. őrnagy és neje **Rauschmann Paula** gyermekei. **Mága Lujza** özv. **Moldován Józsefné** testvére **Margit** és **József** unokái. **Tilser Jozefa** sógornője.

* **Szemle a Vilmos huszárok felett.** Tudvalevő, hogy a 7-ik számú **Vilmos**-huszárezred, melynek egy osztálya Nagyváradon, a törzs pedig Debreczenben van elhelyezve, jelenleg Arad környékén gyakorlatozik. A **Rieger** Emil vezérőrnagy helyébe kinevezett új lovasdandárparancsnok vértességi **Weiss Ernő** ezredes tegnapelőtt Temesvárról Aradra érkezett, hogy megtartsa első szemléjét a Vilmos s egyúttal az aradi 3. sz. H. dik-huszárezred felett. Az új dandárnokot a Hadik-huszárezred részéről **László Frigyes** ezredes a tisztekkel, a m. huszáraink részéről **Zedwiltz** gróf parancsnok s a tisztikar fogadta. Aznap este bankett volt a Fehér-Kereszt télikertjében. A dandárparancsnok szemléjét tegnap tartotta meg a két huszárezred felett a zádorlaci mezőn. Délután pedig usztatás volt a Maroson. A dandárparancsnok teljesen meg volt elégedve a katonák fegyelmzésével, magatartásával és harczászati ügyességével.

* **Az örült pénze.** A hunyadmegyei Dobra község határában halálos kimenetelű vérengzést vitt véghez egy örült ember. Tudósítók jelentése szerint ugyanis az odavaló nép még mindig hiszi, hogy a rudai aranybányából annak idején Rózsa Sándor által elrabolt aranyokat a vezér Dobra község határában ásta el. Ennek a hiszékenységnak esett áldozatul Strazsan Juon dobrai lakos, aki már évek óta kereste ezt a pénzt, illetve az elrejtett aranyokat, miközben rögeszméjévé vált, hogy annak okvetlen ott kell lenni az Erdélyből vezető út mellett. Strazsant ez a rögeszméje lassanként az örjögésbe vitte. Tegnapelőtt éjjel Filipeszku Avram és Koczia Juon mezőőrök, amint a

határt kerülték, Strazsan Juonnal találkoztak, aki véres verejtéssel ásta a földet. A két mezőőr megszólította Strazsánt, aki erre felkapta az ásóját s azzal Filipeszku fejbe ütötte. A szerencsétlenül járt ember elesett, társa pedig futásnak eredt, de az örült ember utána rohant s a kezében volt ásóval addig verte, míg ez is összeesett és meghalt. Másnap hajnalban az arra haladt munkások találták meg az agyonvert Kocziánt és a súlyosan sérült Filipeszku. A merénylőt azonban egy mély gödörben találták meg iszonyúan eltorzulva. Az örült ember már ekkor oly nagy mérvben tört ki rajta, hogy alig tudták az emberek megfékezni és ártalmatlanná tenni. A szerencsétlen embernek az a mániája, hogy el akarják venni a pénzét. A két szerencsétlenül járt mezőőr iránt általános a szánalom.

* **Szerencsétlenség egy homokbányában.** Nagy szerencsétlenség történt tegnap este a főváros közelében Diósdon, Budafok mellett. Ramburg József homokbányájában öt ember, Kalix Károly, Toka Gyula, Halaschek András és Dutmits József és Balogh Péter munkások homok rétegeket fejtettek le. Közben levált egy hatalmas réteg, a mely lehetett vagy 200—300 métermagányi. A leválás pillanatában a munkások a bánya fenekén voltak és így történt, hogy a homokréteg rájuk esett és eltemette őket. Egy 15 éves fiú, aki a közelben bárányokra őrködött, látta a szerencsétlenséget. Azonnal a vasuti síneken dolgozó máv. munkásokhoz szaladt, akik ásókkal és kapákkal felfegyverkezve a helyszínre siettek. A szerencsétlenül jártak közül Balogh Péter és Dutmits József munkások megmenekültek. A homokréteg, amely elfödte őket, nem volt vastag és így könnyen átmásztak a rétegen. A másik három munkás közül azonban csak egyet, Tokát lehetett megmenteni. Kettő meghalt. A szerencsétlenek megfulladtak a homok alatt. A vizsgálat megindult.

* **Álkuocsos vendég.** A Félix-fürdő egyik vendégének tegnap kellemetlen pillanatokat szerzett egy villanszerelő napszámoc. **Széles János** 35 éves helyi illetőségű villanszerelő napszámocot tegnap reggel a Félix-fürdőben tetten érték, amint álkuocs segítségével az egyik vendégszobába behatolt s onnét 34 koronát elemelt. Széles, kinél 3 álkuocsot találtak, a csendőrök bekísérték Nagyváradra, személyazonossága megállapítása végett.

* **Makacs öngyilkos.** Csütörtökön hajnalban a Lánchídon járkáló rendőr-őrszem egy izgatott viselkedésű embert vett észre, amint a korlát mellett erősen áthajolva a vízbe bánt. A rendőr odakiáltott, hogy mit csinál, mire az ismeretlen az felelte, hogy egy kissé elszédült, de már jobban van s azzal elsietett. Később azonban a rendőr észrevette, hogy az illető újra a hid külső korlátjánál van, arra felé tartott. Az ismeretlen ur ekkor oda kiáltott a tőle korlát által elválasztott rendőrhöz:

— Biztos ur hiába is les rám. En, mire maga átjön a korláton, már rég a Dunába leszek. A nevemet egy papírra irtam s ide tűztem a korlátra. Aldja meg az Isten!

A rendőr igyekezett átjutni a hid korlátján, de mire átért, az illető a Dunába vetette magát. A papíron a következő cím állott: Silberstein Mór kereskedelmi utazó vagyok.

x **Figyelmeztetés.** Saját érdekében cselekszik mindenki, ha a villamos berendezésekről a **Nagyvárad-i Műszaki Villamos Vállalattól** (Nagyvárad-i takarékpénztár-épület) költséget kér, mely a **legalaposabban** és **teljesen díjmentesen** állítatik ki a n. é. közönségnek. Csillárok részletfizetésre is kaphatók.

Igazságszolgáltatás.

Becsapott nagybácsi. Furfangos módon csapta be G. R. fiatal gavallér és egy ismert pénztőzsér Sch. A. fővárosi háztulajdonost. Az ifju mulatni vágyott, de nem volt pénze hozzá. Hogy segítsen a helyzetén felkereste A. M. uszorást, aki előtt kijelentette, hogy kész egy 3000 forintos váltóra odairni az apja, sőt duseazdag nagybácsija nevét is, ha az uszorás 1000 forintot ad érte.

A vén róka egy ideig gondolkodott, aztán azt a választ adta, hogy elég, ha csak a nagybácsija nevét igyekszik ügyesen hamisítani, de ehhez két váltó szükséges és az a fő, hogy kövesse az ő utasításait, ami aztán meg is történt. G. R. a két váltóra odairta a nagybácsi nevét, az egyiket átadta az uszorásnak, a másikat pedig zsebrevágva elment nagybátyjához és kérte őt, hogy mentse meg a veszélyből, amelybe könnyelműsége sodorta krokodilkönnyei közt mondta el a képmutató ifju, hogy ő egy 2000 forintos váltót hamisított a nagybácsi nevére, de mikor értékesíteni akarta, az uszorás kételkedett az aláírás valódiságában és azt mondta, hogy ma két tanu kíséretében eljön a nagybácsihoz a váltót agaoskáltatni, addig pedig nem ad egy fillért sem.

Félóra mulva tényleg beállt a pénztőzsér a vállóval, de a jószívű nagybácsi az uszorás és a vele volt két tanu előtt kijelentette, hogy a váltón levő aláírás nem hamis, mert ő bizta meg unokaöccsét a neve aláírásával és a váltó értékesítésével, most azonban megdöngölte a dolgot és egy banknál fog arra pénzt kérni. Az uszorás e nyilatkozat után embereivel együtt távozott a háztulajdonostól, aki a váltót szétlépte. Alig ért az uszorás a kapuhoz, az ifju utána rohant és a cselszövénybe be nem avatott két tanu előtt a zsebrevágott másik váltót előrántva, azzal nyújtotta át az uszorásnak, hogy a bácsi megint mást gondolt és a pénztőzsérrel óhajta az ügyetlet effektálni.

Az uszorás erre (még mindig a két tanu látára) leolvasta a 3000 forintot, természetesen gondja volt rá, hogy a másik pillanatban egy észrevétlen kézmozdulattal 2000 forintot visszavegyen az ifjutól. Három hónap mulva a nagybácsi előtt fölemlítették a 3000 forintos váltót, aki nem akart fizetni, azt mondvá, hogy az aláírás hamis. Az uszorás erre beperelte a nagybácsit és hasztalan védekezett a háztulajdonos a bíróság előtt azzal, hogy az aláírás nem tőle származik, a felperes két teljesen szavahihető tanuval igazolta, hogy az aláírásra alperes hatalmazta föl unokaöccsét.

A kijátszott háztulajdonos tegnap család címén bünvádi feljelentést tett az uszorás ellen.

Klasszikus rágalmasági pör. **Horváth** Jenő érdi (Fehérmege) magánhivatalnok az ottani kaszinónál fölvetelre jelentkezett, a kaszinó választmánya azonban szavazattöbbséggel az ajánkozót visszautasította minden indokolás nélkül. Mikor ez a visszautasítás tudomására jött Horváthnak, az érzékenyen megbántott ember a következő levelet irta a kaszinó választmányához:

— Szegénységi bizonyítvány a kaszinó választmányára, hogy személyemet ily értelemben, előre megfontolt szándékkal óhajtottam megtámadni. Vagy talán azért nem lehetek a kaszinó tagja, mert még váltót nem hamisítottam, avagy valami panama-ügyből még pénzhez nem jutottam, hogy azzal ideig-óráig grasszálhassak? Midőn pedig az érdi kaszinó választmányának mindezt tudomására hozom és kijelentem, hogy mindazokat, kik ellenem szavaztak, sokkal hitványabb, piszkos frátereknek nyilvánítom, semhogy az ő határozatuk tisztességemre befolyással bírhatna.

A kaszinó választmánya e levél sértő tartalma miatt rágalmaszásért feljelentette Horváth Jenőt, akit a büntetőjárásbíróság becsületsértés miatt el is ítél száz korona pénzbüntetésre és a perköltségek, ügyvédi díjak megtérítésére. A bíróság indokolásában nyhító körülménynek vette, hogy vádlott a levelet fölhevült állapotban irta, ellenben súlyosítónak találta, hogy intelligens uriembereket sértett meg. A törvénytörés felelbbviteli tanácsa a pénzbüntetést

huszonöt koronára szállította le és megsemmisítette azt az indokot, hogy vádlott súlyosabban büntetendő, mert a sértést intelligens uriemberekkel szemben követte el, mert urnak s szegények egyaránt csak egyféle és egyenlő polgári becsülete van; másrészt csekélyebb pénzbüntetést azért kellett kiszabni az igazságnak és a méltányosságnak megfelelően, mivel érthető, ha nem is indokolt, a levél megírására alapul szolgáló fölháborodás.

NYILTTÉR.

Legelőnyösebb

bevásárlási forrás

szabott árak mellett

Utazó cikkek, batiszt ingek,

könnyű nyári

KALAPOK

ur. női, gyermek és sport cipőkben.

Folytonos ujdonságok

nyakkendőkben.

LEIPNIK MIHÁLY,

uridivat és diszkrétáruházában

Bémer-tér Bazár-bérház.

Telefon 362. 388.

Khuen-Héderváry bukása.

— Éjjeli táviratunk. —

Budapest, augusztus 6.

A mai viharos minisztertanács után politikai körökben *Khuen-Héderváry* bukását biztosra veszik.

A mint közeli álló körökből értesülünk, a *miniszterek Khuen-Héderváry egyetlen propositióját sem fogadták el, s követelték, hogy vesse föl a bizalmi kérdést a koronával szemben.*

A lemondó-levél aláírása tehát megtörtént. A miniszterelnök viszi magával, de viszi az előterjesztést is a Ház feloszlására és a további intézkedésekre vonatkozólag. A sorrendre vonatkozólag az a megállapodás, hogy a miniszterelnök elsősorban beadja a kabinet lemondását. Ezt a minisztertanács becsületbeli kérdésnek tartja. Abban a véleményben vannak, hogy addig nem tehetnek semmiféle előterjesztést, míg a király ítéletét a vesztegetési ügyben nem ismerik. Miután pedig a királyhoz holmi kérdéseket intézni nem lehet, legegyszerűbb a lemondó-levél benyújtása. Az elfogadás- vagy visszautasításban benne lesz a király válasza. A visszautasítás esetén előkerülnek a miniszterelnök tervei.

Bécs, augusztus 6. (Saját tud. távir.) A király 4 óraker fogadta *Khuen-Héderváry* grófot s mintegy órahosszáig tárgyalt vele, de megállapodásra nem jutottak s ő Felsőge azzal bocsátotta el a miniszterelnököt, hogy egy napig maradjon Ischlben.

Ischl, augusztus 6. (Saj. tud. távir.) Mint éjjel értesülünk, *Khuen-Héderváry beadta a kabinet lemondását. O Felsőge a döntést, hogy elfogadja-e; holnapra halasztotta.*

A parlamenti bizottság ülése.

— Éjjeli táviratunk. —

Budapest, augusztus 6.

Ma délután 3 óraker ismét folytatta a parlamenti bizottság tárgyalását *Rohonyi Gyula* elnöklésével.

Mai nap az első kihallgatott tanu *Deák Jenő*, a ki tagadja, hogy *Andrássy Gyula* gróf nevét valaha ez ügygel kapcsolatban forgalomba hozta volna.

Szapáry Pál gróf bemutatja azon takarékpénztári főkönyvek kivonatát, melyek a *Dienes Márton* kezébe került értekekről szólnak.

Ritter Imre elmondja, hogy a takarékpénztári könyvek az ő tulajdonai voltak, amelyeket *Szapáry László* gr. kölcsön vett tőle.

E kijelentések után *Polonyi Ritter Imrétől Szapáry László* gr. anyagi viszonyairól kér felvilágosítást, mire *Ritter* a választ megtagadja. *Polonyi* még azt kérdezi *Ritter Imrétől*, hogy érintkezett-e ő *Singer Arturral*? *Ritter Imre* erre sem ad határozott választ.

Reimann Gyula bankbizományi tag kihallgatása következett ezután.

Elnök kérde: van-e önnek biztos tudomása, hogy honnan és kitől származott a pénz a megvesztegetési czélokra, s általában ki rendezte a megvesztegetést.

Reimann közvetlen tudomásom nincs. Utólag értesültem.

Ez állítással szemben *Máray Lajos* azt vallja, hogy találkozott a leleplezés napján *Reimannal* a képviselőházban, s akkor *Reiman* úgy nyilatkozott hogy:

— *Szapáry gróf ártatlan, minden a miniszterelnök tudtával történt. Később még hozzá tette, hogy a miniszterelnök első terve a Ház feloszlása volt, s az esetben 2 millió forintot szánt az új választásokra, később azonban célszerűbbnek találta a vesztegetést és Szapáryban jó eszközt talált e célra.*

E későbbi beszélgetés telefonon történt s a kagylókon két újságíró is hallotta.

A beszélgetés végeztével *Reimann* megkérdezte, hogy *Máray* mit fog vallani a parlamenti bizottság előtt.

— Amit ön elmondott, volt a válasz.

Erre ingerülten visszakiállott *Reimann*:

— Örült ön? Vagy én vagyok lázas, hogy ilyesmit elfecsegek?

E vallomás után *Reimant* és *Márait* szembesítették.

Az elnök kérde *Reimant*:

— Igaz-e, hogy ezeket telefonon mondta ön?

Reimann: nem emlékezem, hogy mondtam volna! *Tagadom, hogy mondtam.*

Kubinyi: becsületszávára tagadja, hogy olyan féle nyilatkozatot tett volna, amelyből a miniszterelnök részességére lehetne következtetni?

Reimann: Noha az első impressiója az volt, hogy a miniszterelnök is részes

a vesztegetésben, de nem emlékszik, hogy ezt nyilvánította volna.

Az utolsó tanu *Szabó László*, a belügyminisztérium utlevél osztályának vezetője; kijelenti, hogy *Dienes Márton* részére nem állították ki az utlevelet, de mert a bizottság a belügyminisztérium iktatójában kezelési szabálytalanság nyomára jött, háromtagu vizsgáló bizottságot küldtek ki.

Szabó László kihallgatása után *Polonyi Géza* zárt ülést kért, a melyen csak a bizottság tagjai legyenek jelen. Azzal indokolja ez indítványát, hogy *rendkívül fontos közlendői vannak, melyek kihatással lesznek az egész vizsgálatra.*

Elnök elrendeli a zárt ülést.

Amint a zárt ülésből kiszivárgott a hír, Polonyi szenzációs leleplezéseket tett, amelyek az egész vizsgálat irányát megváltoztatják.

A zárt ülés este 10 óraker ért véget.

TAVIRATOK.

A pápa koronázása.

Róma, aug. 6. (Saját tud. távir.) A pápa koronázására nagy arányu előkészületeket tesznek. A Szent Péter-templomot ez alkalomra óriási fényvel díszítik. A koronázás idejét még nem határozták meg véglegesen. — X. Pius pápa kitünő egészségnek, erőnek örvend s a hordszékeket nem kívánja használni, gyalog jár. Velenczét, szeretett székhelyét nehéz szívvel hagyta oda. A pápa a mult nap 1 óraker fogadta az újságírókat, a kikkel közel egy óra hosszáig beszélgetett.

Uj aranymezők.

London, augusztus 6. A Daily Chronicle Dawsonból (brit terület a Jucon folyó mellett) jelenti, hogy a klondikei aranymező fölfedezője most a Pally folyó vidékén bukkant sok aranyra. Ugy látszik, hogy az aranyömegek itt jelentékenyebbek, mint Klondikeben. Emleltett újság Viktóriából (Britis-Kolumbia) azt jelenti, hogy Port-Simson közelében, mely a New-Grand-Trunk-Pacific-vasut végállomása, nagy kőszántelepet fedeztek fel. (M. T. I.)

A brüsszeli czukoregyezmény.

London, augusztus 5. Hosszabb folytatólagos vitakozás után, amely reggeli 2 óráig tartott, a brüsszeli czukoregyezményre vonatkozó törvényt elfogadták. (M. T. I.)

Folyóba zuhant apácák.

Privas (Ardenne-megye), aug. 6. Az issarleci apácák elutazása alkalmával egy kocsí, melyben két apácza volt, a folyóba zuhant. Az egyik apácza meghalt, a másik életveszélyesen megsérült. (M. T. I.)

Bilma oázis megszállása.

Páris, aug. 6. Helybeli újságok azt jelentik Konstantinápolyból, hogy az ottani francia nagykövet felvilágosítást kért a portától a francia főhatalom alatt álló Belső-Tripoliszban fekvő Bilma nevű oázis állítólagos megszállása iránt. A török kormány azt a választ adta, hogy erről mitsem tud és a megszállás valószínűleg a porta parancsa ellenére történt. (M. T. I.)

Az amerikai hajóraj Kronstadtban.

London, augusztus 6. A Standard jelenti New-Yorkból: Hivatalos hír szerint Oroszországnak eltökélt szándéka az amerikai hajórajt 1904-ben meghívni Kronstadtba. (M. T. I.)

Macedon események.

Konstantinápoly, aug. 6. A macedóniai eseményekről számos hír van forgalomban, a mely az ugysis komoly eseményeket mértéktelenül tulozza. Ezért meg kell állapítani, hogy a portának jelentett közlésein kívül újabb hírek nincsenek, ugyszintén a helybeli diplomáciai küldöttségeknél sem, a mi a táviróvonalak sok megzavarására vezethető vissza. (M. T. I.)

A Humbert-pör.

Páris, aug. 6. Humbertné azon kéréssel fordult Bulot főügyészhez, hogy Vallé igazságügyminisztert is hallgassák ki perében. Azt hiszik, hogy eme kérést vissza fogják utasítani. (M. T. I.)

Véres tüntetés.

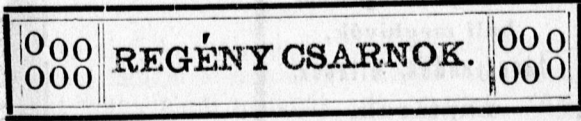
Lorient, aug. 6. Tegnap esti 10 óraker nagy néptömeg, közöttük sok sztrájkoló verődött össze tüntetés végett. A midőn a rendezarók több tüzet kirakatának ablakát betörték, közbelépett a katonaság. A tömeg kövel dobálta meg a katonákat, miért is a lovasság kénytelen volt azt kardlapozással széthajtani. Harmincz embert letartóztattak. A rendezarás éjjel utánig tartott. (M. T. I.)

A kolumbiai tanácskozás.

Washington, augusztus 6. Bogotából érkezett jelentések szerint a Panama-csatorna szerződés ellenzői halogatni akarják a kolumbiai tanácskozmányt és a javaslat fölött való szavazást, hogy ezzel megakadályozzák azt, hogy a szerződés e hó 22-éig a megerősítési okmányok kicserélésére kitézött napon Washingtonba érkezzenek. A helybeli hivatalos körök azt várják, hogy a kitézött határidőnek meghosszabbítását fogják kérni. (M. T. I.)

Letartóztatott yacht.

Páris, augusztus 6. A New-York Herald helybeli kiadása jelenti Las Palmasból, hogy a spanyol kormány Lebaudynak Dahlia nevű gőzös yachtját letartóztatta, mert a hajó jogtalanul viselte a portugál lobogót. (M. T. I.)

S o r s j á t é k.

Regény.

Irta: Stella (Szőke Berta)

48.

Ilyen pillanatokban aztán elgondolta, hogy ezt a lelkiállapotot ismerni kellene Láposinak, talán még tetszenék is neki ez az ingadozás, ez a határozatlanság nem férfi erény.

A kikelet az idén szokatlanul korán köszöntött be, az öregek már évtizedek óta nem emlékeztek ilyen korai tavaszra, Márta persze örült ennek végtelentül, most aztán élvezte a táj szépségeit, hosszú sétákat tett a fürdőt környező fenyőerdőben, hallgatva a kakuk hívó szavát, a levelek susogását, a patak csevegését. Gyönyörködve nézte a gyermekek futkározását s mosolyogva tüzte keblére a virágot, mivel egyik-másik tanítványa megörvendeztette.

Főnökönje egyik fivére vendégként időzött náluk pár nap óta. Hosszabb időre jött, levegő-

változásra. Ugyes társalgó lévén, a nevelőnő szívesen foglalkozott vele. Egy szép verőfényes napon kirándulást tettek egy magas hegytetőre, hol állítólag gyopárt lehetett találni. A társaság a három leányka, a nevelőnő és Stefán bácsi-ből, meg a szobalányból állott, ki az enivalót czipelte. A ciczerőne persze Seiler István volt aki a vidék minden zegét-zugát ismerte. Az ut fenyő erdőn vezetett keresztül. A leány igen jól mulatott a tarkábbnál-tarkább kalandok elbeszélésén mivel, kisérője mulattatta. A férfi teljesen elűtött nővérétől, zajos multjáról beszéltek már neki sokat. Apja vagyonát elpazarolta szineszandókra s midőn mindenből kifogyott, kis batyúval hátán állított be az aggodó szülőkhöz, kik örömmel fogadták a magvető fiut. Gazdag feleséget szereztek számára s most jámbor kereskedő egyik szepesi kis városban.

A meredek hegyet Márta roppant fáradsággal mászta meg, nem ugy a gyerekek, kik mint a zergék ugráltak egyik szikláról a másikra, messze maguk mögött hagyva a nagybácsit s a kisasszonyt, ki elfuló lélegzettel vonszolta magát fölfelé.

— Nem bírok tovább — szólt lihegve — kérem, szőljön a lánykának.

— Oh, azok már árkon-bokron tul vannak. Ne törődjék velük, ismerik ők az utat, számtalanszor megtették azt már velem — felelte a férfi — aztán ott van Hancsa.

— Akkor menjünk — kezdte erjét összeszedve Márta — nem hagyhatom őket egyedül.

— De hiszen nem bir menni látom, üljön le kérem, az ut mindig meredekebb lesz.

Szemei reátapadtak a lányra, aki elpirult kihívó tekintet alatt. Hideg borzongás futott végig rajta, maga sem tudta miért.

— Ha tetszik, itt maradhat — veté oda ellentmondást nem tűrő hangon — én megyek. El is indult, de alig pár lépésre haladt, lábai megtagadták a szolgálatot, kimerülten támaszkodott egy óriási sziklának.

— Lássá mondtam, hogy hiába való az ellenkezése, le kell ülnie — kérlette, miközben megfogta kezét s a gyepre ültette. Márta ellenkezés nélkül engedett magával tenni mindent, forgott körülötte a világ. Seiler kis pálinkás üveget tartott ajkához s ugyszólván szájjába töltött abból pár cseppet. A leány hirtelen magához tért, végig simította gyöngyöző homlokát, csak most látta, hogy hol van! Egy rengeteg közepén, ezzel a férfival egyedül, akinek átható tolakodó tekintetétől ugy borzad. Fel akart állani, de térdei reszkettek, vissza kellett ülnie.

— Mit türelmetlenkedik — kérdé a férfi — hisz még nincs ereje az ut tovább folytatására.

— Tegyen nekem egy szivességet — kérte Márta — hívja vissza a gyermekeket, én ugy sem bírok a tetőig fölmenni.

— Ugyan mi szükség volna rájuk, majd itt bevárjuk őket, ha látják, hogy nem jövünk, visszatérnek ők is. Olyan szép hely ez itt, olyan kellemes így a maga körében lenni zavartalanul. Gyönyörködni a szép szemei sugarában — közel bb ment hozzá, megfogta a kezét, mely forró volt, hogy szinte perzselt. Szemei égtek.

Márta felugrott az ériatásra, most már nem érzte magát gyengének.

— Mit gondol, kivel van ügye? — kiáltott felháborodással, a mondatát nem fejezhette be, Seiler egy u rással mellette termett, derekát átkarolta.

— Milyen szép így — susogta a leány ajkait keresve — szeretem, sztetem . . .

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1903. aug. hó 4-ik napján tartott vásárbán eladott természetmennyek és élelmi szereknek.

Tiszta buza 14.—13.40. Kétszeres buza 11.20—10.40. Rozs 11.20—10.60. Arpa 9.60—9.20 Zab 11.40—10.80. Tengeri 14.—13.60. Borsó 36.—. Lencse 38.—. Bab 22.—. Köles-

kása 24.—. Burgonya 4.40. 100 kiló lánqliszt 24.80. Zsemlyeliszt 24.40. Fehér kenyér liszt 24.—. Barna kenyér liszt 21.40. Széna fuvarral 3.80. Sózott szalonna 164.—. 6 kiló zsup-szalma —.20. 150 dkr. alom-szalma —.12. 1 köbméter bükkfa 6.50. Tölgyfa 6.—. Cserfa 6.70. 1 kiló marhahus —.96. 1 kiló öntött gyertya —.80. 1 kiló lámpaolaj —.78. 1 liter ó-bor 1.—. 1 liter uj-bor —.68. Pálinka —.72. Szilvapálinka 1.60. Szesz 2.—. 1 méterm. kőszó 21.50. 1 mm. nyers faggyu 48.—. 1 mm. olvasztott faggyu 68.—. 1 mm. szappan 48.—. 1 mm. birka gyapju —.—. 1 mm. magyar gyapju —.—. 1 hltr ó-bor 60.—. 1 hltr uj-bor 34.—. 1 mm. mész 1.40. 1 mm. kemény faszén 3.20. 1 mm. puha faszén 3.—. 1 mm. kendermag 22.—. 1 mm. köles —.—. 1 mm. repce —.—. 1 mm. dió 54.—. 1 mm. mogyoró —.—. 1 mm. aszalt szilva 46.—. 1 kgr. savanyu káposzta —.—. 1 kgr. szalonna 1.52. 1 kgr. sertés-hus 1.12. 1 kgr. juh-hus —.80. 1 kgr. vereshagyma —.15. 1 kgr. foghagyma —.54. 1 kgr. bors 2.20. 1 kgr. paprika 3.60. 1 kgr. barna kenyér —.20. 1 ltr kőolaj —.44.

Forgalmi kimutatás 1903. aug. hó 4-ről. Tiszta buza körülbelül 800 hltr. Kétszeres buza 220 hltr. Rozs 500 hltr. Arpa 500 hltr. Zab 270 hltr. Tengeri 120 hltr. Burgonya 86 hltr.

Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 60 drb. Félhizott 95 drb. Sovány 160 drb. Süldő 290 drb. Malacz 212 drb. Hizott marha 47 drb. Jármos ökör 900 drb. Fejős tehén 276 drb. Borju 290 drb. Bivaly 38 drb. Juh és kecske 85 drb. Ló 862 drb.

Marha ártáblázat 1903. aug. 4-ről.
1 pár I-ső rendű jármos ökör 640—760 kor.
1 pár II-od rendű jármos ökör 520—630 k.
1 pár III-ad rendű jármos ökör 230—500 k.
1 drb fejős tehén 100—280 k. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 160—290 k. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 130—220 k. 1 drb veres borju 20—50 k. 1 drb fél éves borju 38—52 k. 1 drb egy éves borju 50—80 k. 1 drb két éves borju 76—200 k. 1 drb hizott sertés 100 kgr.-ként 96—106 k. 1 pár fél éves sertés 38—56 k. 1 pár egy éves sertés 64—120 k. 1 pár két éves sertés 120—180 k. 1 drb igás ló 170—300 k. 1 pár ökörbőr 40—50 k. 1 pár tehénbőr 26—34 k. 1 pár borjubőr 10—20 k. 1 pár lóbőr 10—20 k.

Értéktőzsde

Budapest, aug. 6.

Osztrák hitel	—	—	—	—	688.50
Magyar hitel	—	—	—	—	749.50
Allamvasut	—	—	—	—	694.—
Rimamurányi	—	—	—	—	488.—
Magyar jelzálog	—	—	—	—	585.25
Salgótarjáni	—	—	—	—	—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—

Határidők.

Budapest, aug. 6.

Buza októberre	—	—	—	—	7.86
Buza áprilisra	—	—	—	—	7.88
Tengeri	—	—	—	—	6.26
Rozs okt.	—	—	—	—	6.80
Zab apr.	—	—	—	—	5.90
Káposzta, repce, aug.	—	—	—	—	11.90

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1903. aug. 6-án.

Magyar aranyjárdék 4	—	—	—	—	120.20
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	90.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,1/2	—	—	—	—	—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 1/2	—	—	—	—	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	98.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	—
Horváth szlavonföldterhermentési kötvény	—	—	—	—	99.25
Magyar nyereségy-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	201.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	—	—	—	—	156.—
Osztrák járdék papirban	—	—	—	—	100.10
Osztrák járdék papirban	—	—	—	—	100.50
Osztrák járdék aranyban	—	—	—	—	121.—
Osztrák korona járdék	—	—	—	—	100.75
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	154.75
Osztrák magyar bank részvény	—	—	—	—	15.85
Magyar hitelbankrészvény	—	—	—	—	730.50
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	—	669.—
Pátsi vista	—	—	—	—	95.17
29 frankos arany (Napoleon'dor)	—	—	—	—	19.04
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	117.40
Londoni vista	—	—	—	—	289.80
20 márkás arany	—	—	—	—	23.47

A szerkesztőjét főtálcás:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Szabó és Hajnal

fűszer-, csemege-, bor- és déligyümölcs-üzletében

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,
a Széchenyi szállodával szemben.

Szíves tudomására hozzuk igen tisztelt vevőinknek, hogy üzletünket a mai kor igényei szerint átalakítottuk s azt elsőrendű, legjobb minőségű árukkal gazdagon berendeztük, úgy hogy a legnagyobb igényeket is kitudjuk elégiteni. — Nagy raktárt tartunk mindennemű

sajtneműekben,
Prágai sódar, szalámi stb.
naponta friss **TEA-VAJ** 1 kilo
1 frt 20 kr. **Elsőrendű fűszer-
árak. Háztartási Cuba kávé**
1 kilo 1 frt 10 kr. **Gőzmalmi
lisztek napi áron.**

Világhírű

Előpataki gyógy- és
borviz.

Egy liter 10 kr.

Kérjük t. vevőinket napi vagy heti szükségletüket feladni, a mit kihordó kocsiikkal díjtalanul hazaküldünk.

Vidéki rendeléseknél csomagolást nem számítunk s díjtalanul küldjük az itteni állomáshoz.

Számos megrendelést kérve, maradunk

kiváló tisztelettel

SZABÓ ÉS HAJNAL.

Körösörögi saját termései szállal borok, literje: 30, 36 és 40 kr., adó nélkül 8 krral olcsóbb.

Naponta mindennemű friss gyümölcsök kicsinyben és 5 kilós csomagokban

Hirdetés.

A Nagyváradi Hitelbank

takarék- és segélyszövetkezet

működését megkezdette.

Tagok ez évi október 1-ig — mulasztási illeték fizetése nélkül — felvétetnek.

A befizetések hétköznapokon *egész napon át*, vasárnap és ünnepnapokon pedig d. e. 9—11 óráig eszközölhetők a «Nagyváradi Hitelbank r. t.» üzleti helyiségében *Kossuth Lajos-utca* (Sándor Samu-ház.)

359.

Az igazgatóság.

Hazai ipar!

Butor

Modern lakásberendezések, valamint egyes butordarabok gyári árban

REISZ és PORJESZ

butorgyárosoknál, 296

Nagyvárada, Zöldfa utca elején.

Gazdák figyelmébe!

Tavotta-kenőcs, gépolaj és olive-olaj, restuticio fluid, szerszám zsir és szerszám lakk, padló-fénymaz.

Mindennemű gazdasági és házi cikkek. Mindennemű ásvány- és gyógyvizek.

Világhírű vásártelki mór só.

Francia és magyar pezsgők; különleges csemege-borokon kívül *ajánlom saját termésű boromat literenként 60 fillér, 50 literen felül 44 fillér.*

Naponta friss gyümölcs.

Kugler Gerbeaud összes gyártmányainak egyedüli raktára.

Kádár János,

Bémer-tér.

362

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárada, Apáczka-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek,

számlák, falragaszok,
háli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.